

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:
Egy évre ... 240 Lei,
Fél évre ... 120 Lei,
Egy negyed évre ... 60 Lei,
Egy hóra ... 20 Lei.

Hirdetések árszabás szerinti díjazás mellett vétetnek fel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG
Aradi és Csanádi Egyesült Vas-
útak palotájában.
KIADÓHIVATAL:
Aradi Nyomda Vállalat
Bulevardul Regele Ferdinand I.
(József főherceg-ut) 22. szám,
TELEFON-SZÁM 151.

ARAD, 1922.

Főszerkesztő: STAUBER JOZSEF.

Vasárnap, augusztus 27.

FOBB KOZLEMENYEK:

TÖRVÉNY A TISZTVESELŐK FI-
ZETÉSÉRŐL.OPTALTAK ERDÉLYI BIRTO-
KAI.A GRALLERT-BETÖRÉS A TÖR-
VÉNYSZÉK ELŐTT.SZEPTEMBER NEGYEDIKÉN
MEGNYILNAK AZ ELEMI IS-
KOLAK.CSONTVAZAK EGY TÖGLA-
GYARBAN.CSEH-SZERB SZERZŐDÉS.
AZ ELLENTÉTES LEI-KUR-
ZUSOK.

ITÉLET A LANDAU-PERBEN.

Hegyaljánk bajai.

Amidőn Románia gazdasági éle-
tének vezetői azon helyes belá-
tásra jutottak, hogy Nagyrománia
zilált gazdasági életét csak a
produktív munkával és a gazdasá-
gi faktorok fellendítésével és újabb
produktív lehetőségek teremtésé-
vel tudják csak ismét a rendes
vágányokba terehni és amidőn tör-
vényhozásilag felsegítik a gyer-
mekokpöben járó hazai ipart, ugyan
akkor a már meglévő gazdasági
faktorokat nemcsak elhanyagol-
ják, hanem félrendsabályokkal
annak fejlődését és virágzását gá-
toltják. Ilyen mostohán kezelt ter-
melési ágak közé tartozik a szőlő-

termelés, de különösen Aradhegy-
alja szőlőtermése. Míg a békeidő-
ben és még a háboru alatt is Arad-
hegyalja bortermelését a buda-
pesti, pozsonyi, bécsi és a mostani
csehszlovák piac vette fel, addig
az új politikai határok folytán az
aradhegyaljai bortermelés kizáró-
lag egy jószervezett, egészséges
exportlehetőség megteremtése ál-
tal érhetne volna azt el, hogy az
addigi normális borelhelyezési le-
hetőség továbbra is fennálljon.

Mi történt ezzel szemben? El-
tekintve a forradalmi átalakulá-
sok idejekori zavaroktól, amikor a
fékevesztett tömeg az exporthor-
dók megsemmisítésével elriaszt-
otta piacunkról az eddigi vevőket
és tekintve a forradalom utáni
év szállítási nehézségei által elő-
állott lehetetlen helyzettel, akkor,
amidőn a viszonyok konszolidá-
ciója folytán a Hegyalja régi bor-
vevői orientálódni kezdtek a bor-
exportálás lehetőségei iránt: jött a
bucuresti kormány és ahelyett,
hogy ezt az egészséges és az or-
szág gazdasági életére nézve nagy
jelentőségű exportágot felkarolta
volna, behozta: 1. a literenkinti
egy leies adót, 2. a literenkinti egy
leies kiviteli vámot, 3. megtiltotta
a hordók kivitelét, illetőleg később
azoknak kiszállítását egy, magas
leietű összeg deponálásától tette

függővé, ami már csak azért is
elriasztotta a vállalkozókat a bor-
exporttól, mert addig, míg a de-
ponáló újra a pénzéhez jutott, a
kamatvesztés és a többi költsé-
gek megemésztették az export ál-
tal előállított nyereséget. Később,
amidőn hosszú és keserves köz-
benjárások és deputációk után a
kormány belátta, hogy a hordóki-
viteli tilalom lehetetlen helyzetet
teremt, megengedték a hordókivi-
tel, ellenben az exportörnek 40.000
leit kellett deponálni, minden
egyes, a határon átszaladó vagon
után.

Igy még lehetséges lett volna a
kivitel, azonban időközben újabb
akadályok merültek fel, amennyi-
ben a Hegyalja borát felvevő or-
szágok most már a saját és fejlet-
len bortermelésüket védvámokkal
kezdtek támogatni, így többek kö-
zött Csehszlovákia a bor literjét
öt csehszlovák korona beviteli
vámval terhelte meg, amely körü-
lmény akkor, amikor Romániában
a borexportálási lehetőségek úgy,
ahogy meg voltak adva, az export
ténykedést teljesen megbénította.
Mindezen bajokhoz járult még az,
hogy a szőlőtermelőnek, tekintve
az általános megélhetési lehetősé-
gek drágulásával lépést tartó
munkabér drágulásától, a termelés
után hatféle adót kell leróni és pe-

díg: földadót, általános jövedelmi
adót, hegyközségi adót, literen-
ként egy leies termelési adót, egy
százalékos forgalmi adót és ezek
után a megfelelő községi pó-
adót.

Ezek a körülmények azt ered-
ményezték, hogy egyrészt a Hegy-
alja pincéiben a régi időkhöz mér-
ten szokatlan mennyiségű óbor tá-
rol eladatlanul, másrészt, hogy a
gazdának a nagy költségekkel
és fáradtságokkal elért termés-
eredményének elhelyezési lehetősé-
ge elé a legnagyobb aggodalom-
mal kell tekintenie. A bor eladásá-
nak nehézségei természetesen
maguk után vonják a bor árának
leszámítását ugyanolyan, hogy
hovatovább ott fogunk tartani,
hogy a bor tényleges előállítás
költsége magasabb lesz, mint az
eladási ár, ami természetesen
Hegyaljánk virágzó bortermelésé-
nek teljes csődjét jelentené.

Mik volnának tehát az elsősor-
ban foganatosítandó teendők, hogy
vidékünket ettől a katasztrófális
következmenyeketől megóvjuk?
Mindenekelőtt el kellene törölni,
illetőleg a minimumra csökkenteni
a bortermelési adót. El kellene tör-
ölni a borkiviteli vámot, a bor-
exportöröket refakciákkal az ex-
portálásra ösztönözni. Érintkezés-
be kellene lépni azokkal az álla-

Aradi diákok 50 év előtt

Irtá: Lukácsy Lajos.

Ahhoz a kedves kis földszintes
épülethez ott a volt Templom- és
iskola-utcák sarkán, amit a haladó
idő lerombolt és palotaszzerű eme-
letes épületet emelt helyébe, mennyi
sok édes gyermek és ifjokori em-
lék fűz hozzá. Ez volt az általáno-
san tisztelt és közszeretet tárgyat
képező minorita-rendű atyák ked-
ves gimnáziuma, ahova mint gyer-
mekek léptünk be és 8 év eltelte
után, mint ifju emberek léptük át
küszöbét. És azok a kedves, szere-
tetreméltó Minorita-atyák, aki csu-
pa szív és jószág voltak, csak szer-
etettel tanítottak: Lidy Nándor,
a nagy tudású gimnáziumi igazga-
tó, akinek elhunytja után halás ta-
nitványai síremléket emeltek. Be-
rényi Gedeon, Vérti Vince, Tóth
Valér, a szelídelelű Bocskay Tó-
biás, Dobos József, Mezey Antal,
Fernekesz Emil és a többiek, akik-
nek jószágát nem feledjük el soha.
Tapintattal, jószággal és szeretettel
tanítottak bennünket, hire sem volt

a szigorú büntetéseknek, akkor
még nem voltak tanbetyárok. Ha
büntetésül egy-egy diákot ott tar-
tottak ebédre, az illető tanár meg-
üzentette egy másikkal a szülőök-
nek, hogy ne várják fiukat haza,
mert megbüntették. Azonban meg-
szegta a diáknak, hogy mondja
meg a fiu édesanyjának, hogy küld-
jön a fiának valami ennivalót. Nem
is voltunk mi rossz fiúk, hisz any-
nyi jószággal, amit velünk szemben
a tanárok gyakoroltak, csak nem
éthettünk vissza. Nem emlékszem,
hogy 8 év alatt egyetlen diák ki-
zárása is előfordult volna a gimnáziumban.
Bukások csak az első
félévben történtek, mert a második
félévben addig tanították a fiukat,
még nolens volens meg kellett ta-
nálniuk a tantárgyat annyira hogy
keresztülmenjenek. Apró diákos-
nyek fordultak ugyan elő, de mind
ártatlan dolgok, amelyek már a fia-
talság vérében vannak. Emlékszem
reá, hogy előadás alkalmával a
tanterem hátsó részében valami za-
jongás volt. Az előadó tanár, Do-
bos József odakiáltott:

— Ki zajong ott?

— A Dulovits, válaszolt egy
árláló hang.— Dulovits, csendesen legyen,
mert majd „megdulatom” önt!— Kérem magannak — pat-
tant fel Dulovits, ne tessék az én
nevemből gunyt üzni.— Na nézd a butát — válaszolt
Dobos, hisz nem tudja Ön, hogy
minden név egy gyökből származ-
zik, például Dulovits „dulok, dulsz,
dul”. E percben 10—12 szájból egy
szerre felhangzott a hátsó sorok-
ban:— Dobos! „dobotok, dobolsz,
dobol”. A tanár jó képet csinált a
tréfához, de többé nem huzzott gyö-
köt a nevekben.Egy alkalommal, már a felső
gimnáziumba jártunk midőn Mixis
papa, a pedellus ur, aki mindig szá-
bó rófiával ijesztgette a rendezlen-
kedő diákokat, hevesen kirántot-
ta az iskolaterem ajtaját és bekiált-
tott:— Itt a főigazgató ur! Bocskay
Tóbiás, egy kiváló, kedves minori-
ta atya, volt a magyar nyelv taná-
ra, körülnézett a tanteremben.— Ki tud hamar szavalni es /
szép költeményt. Verzár István,
most a nyugalmazott árvaszéki ül-
nök jelentkezett. Nagyon csinosan
szavalt és reákezdte Petőfinék
„Feleségemhez” lrt versét. Egy da-
nabig csak fujta, midőn azonban a
végső strófához ért, amely így
hangzik:„Alig várom azt az órát
Midőn így szóltam hozzád
Ölelésem szent hevében:
Édes, kedves feleségem.”— Elhallgat mindjárt — kiáltott
reá a tanár, nem tudott okosabbat
szavalni. — E percben kinyílt az
ajtó, belépett kíséretével a főigaz-
gató.— Laudetur Jezus Kristus —
zugták feláruva a diákok az egész
osztály a szokásos iskolai üdvöz-
letet.— Mivel foglalkoznak, csak
folytassák — szólt a főigazgató
Bocskay tanár roppant zavarba
jött és intett Varjassy Lajosnak,

mokkal, amelyek borainkat eddig felvették, hogy a beviteli vámokat mérsékeljék. Szigorú intézkedést kellene életbeléptetni aziránt, hogy a vasut azonnal, minden mellék-költség felszámolása és kivétele nélkül a borexportörök rendelkezésére bocsásson megfelelő vagonokat. Azonkívül a külföldi borfelvő centrumokban ahhoz értő tényleges borszakértők közreműködésével expozitúrákat kellene felállítani, amelyek boraink megfelelő elhelyezéséről gondoskodnának.

Ezek volnának Aradhegyalja bortermelőinek kívánságai és reméljük, hogy a holnapi bortermelő kongresszus ezek felett kellő megelégedésre fog határozni és az illetékes bucaresti köröknél memcsak kecsegtető ígéretek, hanem tényleges rendszabályokat fognak ki-
eszközölni.

Dr. Köves László.

Csontvázak egy téglagyárban

(Rejtélyes lelet ásítás közben.)

A Calea Rădnei (Rădnei-uton) levő volt Wagner-féle téglagyár telepén tegnap délelőtt az ásásokat végző munkások öt csontváza-ra akadtak. Hamarosan az a hír terjedt el, hogy egy régen elkövetett borzalmas gyilkosság áldozatainak csontváza került napfényre. Schnitzler József, a téglagyár igazgatója azonnal jelentést tett a rejtélyes leletről. Régi aradi emberek véleménye szerint a téglagyár helyén valamikor temető volt és ez a talált csontvázaknak a magyarázata. Ezt a feltevést bizonyítja az a tény is, hogy a csontvázakat nem egymás mellett, hanem egymástól mintegy négy méter távolságra találták. Az ásások jelenleg to-

vább folynak és valószínű, hogy a még napfényre kerülő csontvázak bebizonyítják a régi aradiak feltevését és eloszlatják azokat a mende-mondákat, amelyek a rejtélyes leletek napfényre kerülésével szárnyra keltek.

Szeptember 4-ikén megnyitnak az elemi iskolák.

A közoktatásügyi minisztériumtól ma rendelet érkezett Aradra, amely fontos utasításokat tartalmaz az elemi iskolai beiratásokra vonatkozólag. A rendelet kimondja, hogy az elemi iskolai magántanulók csak abban az esetben jelentkezhetnek az évvizsgáló vizsgálatokra, ha a rendes tanulókkal iratkoztak be az illető osztályokba az iskolai év elején. Ha a magántanulók az évvizsgáló vizsgálatokon nem nyertek kielégítő osztályzatokat — azaz osztályismétlésre utasítottak — a magántanulói jogosultságukat egy szer és mindenkorra elveszítették. A miniszter a fentiekben kívül elrendeli, hogy az összes elemi iskolákban a beiratások szeptember elsején és másodikán történjenek. Szeptember harmadikán a tanulók a tanítók vezetésével templomaikba vonulnak és negyedikén megkezdődik a rendes tanítás.

A magyar tannyelvű állami polgári fiuközépiskolában a beírásokra jelentkezni lehet szeptember 1 és 14-ike között. A beíráskor be kell adni a tanuló születési bizonyítványát, iskolai és utazási igazolványát. Szegény és jótanulók tandíj és tankönyvedvezményben részesülnek. Javító és pótvizsgák szeptember 15 és 20-dika között tartatnak. Ünnepélyes Veni Sankte szeptember 21-én, az előadások szeptember 22-én kezdődnek. Az iskola helyisége továbbra is a Piața M. Vi-

teazulon (Ferenc-téren) levő iskolaépületben maradt.

Szeptember hó 1, 2 és 4-ikén tartatnak meg d. e. 8—12 óráig a beiratások és e napok délutánjain

Törvény a tisztviselők fizetéséről.

(Rendkívüli ülésre hívják össze a parlamentet.)

BUCURESTI. A Viitorul jelelenti, hogy a sinaiai minisztertanács elhatározta, hogy a parlamentet rendkívüli ülészsakra összehívják. A minisztertanács egyébként a következő kommunikét adta ki: Az ország pénzügyi helyzetének megvizsgálása alapján a kormány elhatározta, hogy a szeptember 30-ig befolyó költségvetési többletből, valamint a költségvetés más rendelkezésre fordítható alapjaiból nyert összeget a tisztviselők helyzetének megjavítására fogják fordítani és e célból az október 1-én összeülő parlament rendkívüli ülészsaka elé törvényjavaslatot terjesztenek. Elhatározták továbbá, hogy a tisztviselők statusáról és pragmatikájáról szóló törvényjavaslatot a novemberi rendes ülészsakon fogják benyújtani. (Rador.)

BUCURESTI. A tisztviselők fizetésjavítása a következő sorrendben fog megtörténni: Elsősorban a tiszték fizetését emelik, azután következnek a bírák, végül pedig a köztisztviselők. (Rador.)

BUCURESTI. Maniu Gyula kijelentette a Diminuta tudósítójának, hogy az albauljiai kongresszus megtartása az ismert gyulafehérvári határozatok reklamálására szükséges. Ami a hivatalos lapban megjelent, a nem-

a javító vizsgálatok. Beiratási-és tandíj 100 lei. — A magántanulók vizsgálatai (a javítóvizsgálatok is) szeptember 15—20. között tartatnak meg. Az igazgatóság.

zeti pártra applikált kommunikét illeti a dinasztia elleni támadással kapcsolatban, erre Maniu Gyula kijelenti, hogy nem a nemzeti párt részéről történtek ezek a támadások, mert a nemzeti párt monarchikus érzelmei ismeretesek. A nemzeti párt és Erdély monarchisztikus érzelmeit nem szabad összezavarni a politikai harcra, mint ahogy nem szabad a regátot összetéveszteni a liberális párttal. (Rador.)

BUCURESTI. A lapok foglalkoznak Brătianu miniszterelnök besszarábiai utjával és azt írják, hogy a Besszarábiában a liberális pártban dúló ellentétek tették szükségessé a miniszterelnök odautazását. Az állandó surlódások oda vezettek, hogy a liberális párt kettészakadását várják. (Rador.)

— Szigorúan elítélt árdragítók. Budapest. A budapesti büntető járásbírószék Szimon Istvánt, a magyar főváros egyik legismertebb csemege nagykereskedőjét egy havi fogházra és 10.000 korona pénzbüntetésre ítélte árdragításért. — Reichenfeld Vilmos Rákóczi-uti buffettulajdonost ugyancsak egy havi elzárásra és hatezer korona pénzbüntetésre ítélték, mivel egy zöldpaprikáért öt koronát számított. — Valószínűleg mindkettőjüket internálni is fogják.

hogyan álljon fel. Varjassy Eajos az után, aki a legjobb szavalóki egyike volt az osztályban. Szépen, határozatosan szavalt el egy hazafias költeményt. A főigazgató elégedetten távozott, de Verzár Pista barátunk Bocskay tanártól utólagos dorgálásban részesült.

Ha mind leírnám azokat a sok apró-cseprő ártatlan pajkosságokat amit 8 éven keresztül elkövetünk a gimnáziumban, annak nem volna vége-hossza és ha elő is fordult valami szerényebb fajtaú feyelem átlépés, Lidy igazgató jószágos eljárásával mindig elsimította azt. Midőn egyik-másik tanár talán szigorubb büntetést kívánt, mindig azt válaszolta:

— Ugyan kérem, hagyják, hogy a fiatalság kitombolja magát. Juventus ventus.

Még csak a debreceni aradi diák dalárdaversenyt óhajtom leírni, amely kimagasbó pontja volt diákéletünknek.

Két szórakozása volt a gimnáziumi fiatalságnak: az Önképzőkör és az ifjúsági dalárda. Az utóbbinak Nagy Sándor volt kir. törvényszéki elnök hasonnevű fia volt a karmestere. Gyönyörűen össze-

tanult fiukból állott és nagy feltűnést keltettek precíz énekekkel. Ugyanezen időben tartották meg Debrecenben az országos dalárda ünnepélyt. Persze a mi ifjúsági dalárdánk is vágyott a versenyen részt venni. De hát a szülők nem szívesen engedték el fiaikat és a tanárok is elleneztek. Végül azután Lidy igazgató oly megoldást talált, hogy Bocskay tanár elkíséri Debrecenbe a diákokat, aki ott felügyelni fog rájuk, nebiogy kirugjunk a hámból. El is mentünk vagy 25-en Bocskai tanárunk kíséretében Debrecenbe. A pályaudvaron az elszállásolási bizottság fogadott, mert polgárházakban lettünk elszállásolva. Midőn egy jómodú civis házához értünk, a házigazda már az ajtóban várt bennünket. A lakásrendező felénk fordult, hogy itt két diák dalárdista kap szállást. Udvariasan bemutatkoztak a diákok:

— Fekete Péter, baritonista.
— Kovács Béla, tenorista.
— Kály Ferenc, — kálmista —

mutatta be magát a házigazda és udvariasan megemelte a kalapját.

Másnap a piac főterén lett megtartva a dalárda verseny,

Az ország minden részéből jelentkeztek dalárok. A tribünök zsúfolásig megteltek, midőn az aradi diákokra jött a sor és reázendítették a versenyzőiket.

— Ha a föld Isten kalapja...
Általános lelkesedés fogta el a közönséget. Midőn befejezték, oly óriási taps és éljenzés tört ki, hogy majd leszakadt az a faalkotmány és háromszor voltak kénytelenek megismételni. A siker óriási volt, de a jutalom sem maradt el. A juri 3-ik pályadíjjal egy kisebb ezüst babérkoszorúval tüntette ki az aradi diákságot. Este a főispán nyaralójában voltak hivatalosak. Másnapra a polgármester hívott meg a város erdejében rendezett mulatságra. Tkkor már baj volt, mert haza kellett jönnünk. A polgármester aztán sürgönyözött Lidy igazgatónak, hogy még egy napig engedélyezze a diákokat Debrecenben, ami meg is történt. Midőn azután harmadnap elutaztunk, az egész debreceni állomás megtelt bucsuzókkal. Annyi elemőzsiát hoztak a jó debreceniek, hogy 3 napig sem fogyott volna el és azután minden diák kalapján, gomblyukában és kezében virágkoszorú és virág-

csokor volt. A polgármester neje egy óriási csokrot adott át Bocskay Tóbiás tanárnak. Azután nagy éljen rivalgás, kézimtegetés és kerdőlobogtatás közepette indult el a vonatunk és bucsuzással a perronon még egy szép dalk énekelünk el. Aradra haza érkezve tárt karokkal fogadtak a szülők és iskolatársak, akik a Debrecenben aratott dicsőségünkről már hírlapokban olvastak. Az összes magunkkal hozott virágokat a Minoriták templomában az oltárokon helyeztük el. — Ilyen dicsőséggel végződött az első fiatakkori kirándulásunk.

De komoly dolgokat is cselekedtünk, mint például kiadtunk egy kötet versés és prózai dolgozatot „Kegelet Hangok” cím alatt hazafias jótékony célra, amely 1000 forintot jövedelmezett, ami akkor nagy pénz volt. Ebben a diákok versket irtak az ideáljához, néhány nap alatt mind elkaptokták a diákok könyvét.

Kétségtelen dolog, hogy jó modorunkat és viselkedésünket elsősorban a nagytisztelű minorita atyáknak köszönhetjük, akik annyi szívjósággal és szeretettel istápolnak bennünket, akiknek emlé-

Ítélet a Landau-perben.

(Zsarolás és hivatali hatalommal való visszaélés.)

BUDAPEST. Ma délelőtt hirdette ki a törvényszék a Landau-per vádlottai ügyében hozott ítéletet nagy érdeklődő közönség jelenlétében. A bíróság Dobé Nándort zsarolás bűntettében bűnösnek mondotta ki és három esztendei fegyházbüntetésre ítélte. Ruzics Ferenc dr.-t zsarolás büntette miatt két esztendei és hat hónapi fegyházra, Sipos Kamillót zsarolás büntette és személyes szabadság megsértése és végül hivatalos hatalommal való visszaélés büntette miatt öt évi fegyházra, Becker Józsefet hivatali hatalommal való visszaélés vétsége miatt három hónapi fegyházra és Tóth Andor Endrét hivatalos hatalommal való visszaélés vétsége miatt tíz hónapi börtönrre ítélték. Az ítélet ellen az ügyész súlyosbításért, míg a védők és vádlottak enyhítésért felebbsztek.

A hatodik vádlottat, Kis-Klein Ignác idegen vezetőt a csalás büntette alól felmentették. A felmentült költségeket a vádlottak kötelesek megtéríteni. A kelenföldi laktanyában kötött jogügyletet Dobé és Landau között érvénytelenítették. Landauék kártérítési igényét Ruzics dr.-ral és Sipossal szemben megállapították és polgári perre utasították.

— Oveglesztészet Sirián (Világoson). Mint értesülünk Herrling István az Aradon is jól ismert iparművész, ki Budapestről nemrégén tért vissza szülőfalujába, üveglesztészetet létesített Sirián (Világoson). A fiatal vállalatot már is számos erdélyi és regátbli üvegkereskedő halmozza el rendeléseivel.

két és velünk szemben tanúsított jóságukat soha el nem feledjük és hamvadózó poraikat örökké áldjuk. A mindenható Isten adjon lelkeiknek örök életet.

Ezen 8 évi ciklusból kerültek ki a Minoriták gimnáziumából: Várjassy Lajos ny. polgármester, néhai dr. Fábián Lajos kuriai bíró törvényszéki elnök, néhai Marschall Lajos kamarai titkár, Kádás Kálmán ny. városi főjegyző, Kabdebó Gergely temesvári főispán, Kabdebó Ferenc temesmegyei főszolgabíró, néhai Tenner Pál, néhai Vizer Lajos, néhai dr. Steinhart Mór, néhai Steinitzer Félix, kiváló aradi ügyvédek, Farkas Ernő volt állomásfőnök, most a Neuman-gyár egyik igazgatója, dr. Schusztner Henrik kiváló orvos, a nemrég elhunyt Szathmáry Mihály, az Arad-Csanádi Vasut nyug. főmérnöke, Stankovits Milos tüzoltó főparancsnok és még számosan, akikre már nem is emlékszem, de annyi bizonyos, hogy mindnyájukból számottevő férfiak lettek, akik becsülettel és tiszteséggel megállták helyüket és akik a minorita-atyák jóságos tanítás alatt tanulták meg a kötelességet, amiért örök hálával tartozunk nekik.

Az ellentétes lei-kurzusok.**(Pénzüntézet i igazgatók nyilatkozatai.)**

Széles körben keltett feltűnést az Aradi Közlöny mai cikke, melyben rámutattunk ama nagyméretű eltérésekre, melyek a leu külföldi kurszusának tőzsdéi hírszolgálatát körül a leu rovására történnek. Figyelmeztető közleményünknek az volt egyedüli célja, hogy a közönséget az elkerülhető károsodástól megóvjuk s a leut, melynek állandó megerősödésébe régóta bizunk, megvédjük a szándékosan, vagy tévesen terjesztett lelkicsinylő árfolyam-híresztelésekkel szemben. Mi rámutattunk a különböző tőzsdé-centrumokból érkezett jelentések ellentétes voltára s rámutattunk arra a sajátságos tünetre, hogy Bucurestiből rendszerint alacsonyabb lei-kurzusokat jelentenek, mint külföldről: a többi már nem a mi dolgunk, kutassák ki a baj forrását az arra illetékes hivatalos faktorok.

Az Aradi Közlöny egyik munkatársa felkeresett ma több aradi pénzintézeti igazgatót, akik kijelentették, hogy cikkünk elolvasása után intézkedtek, hogy a tőzsdéi jelentések több irányból ellenőrzessenek.

— Eddig is észreveltük — mondotta egyik legrégebbi aradi takarékpénztár igazgatója — hogy a je lentéseink nem mindig pontosak, de ezeket a táviratok továbbítása körül beállott zavaroknak tulajdonítottuk. Az Aradi Közlöny cikke fokozottabb ellenőrzésre hívta fel figyelmünket és a további megfigyelések alapján állapíthatjuk meg, hogy csak technikai akadályok okozták-e, hogy nem minden alkalommal jött teljesen pontos árfolyamjelentés, vagy pedig célzatos és megtévesztő volt a szándék.

Fodor Gyula

az Aradmegyei Takarékpénztár vezérigazgatója tüzetesen átvizsgálta az Aradi Közlöny ellenőrző tőzsdéjelentéseit, összehasonlította a korábbi aradi jegyzésekkel és munkatársunknak a következőket mondotta:

— Az Orient Radio távirati iroda jelentéseit, ha volt is bennük néha némi eltérés, én mindig elfogadhatónak tartottam és általában ennek jelentései szerint alakult ki az aradi kurzus. Mi eddig nem küldtünk ellenőrző táviratokat. Mindenesetre érdekes és figyelemre méltó, hogy az „Agence Cablo“ és a „Dunaposta“ az Aradi Közlönynek küldött jelentésükben magasabb leikurzust mutatnak ki a külföldi tőzsdéken. Az illetékes köröknek a kötelessége most, hogy megállapítsák, melyik adja a tulajdonképpeni helyes lei-kurzusokat.

Hargittay Bertalan

a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank aradi fiókjának igazgatója a következőket mondotta munkatársunknak:

— Föltétlenül örömmre szolgál, sőt elmondhatom minden pénzintézet bizonyosan nagyon szívesen fogadja az Aradi Közlönynek mai figyelmeztetését. A tőzsdéi jelentéseknél a megbízhatóság a fontos és ha valamilyen irányból érkező tudósításokat illetőleg óvatosságra intenek, feltétlenül szolgálatot tesznek a pénzintézeteknek. A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank azonban eddig is több oldalról nyert információ alapján kalkulálta az aradi árfolyamokat és mindig összehasonlítottuk a különféle tőzsdékről szóló egyes jelentéseket. Voltak néha eltérések, de ezeket nem gondoltuk tendenciózusnak. Ennek megállapítása végett ezután természetesen még nagyobb figyelmet fordítunk jelentéseink összehasonlításánál.

Faragó Rezső

az Általános Takarékpénztár vezérigazgatója így nyilatkozott:

— Hogy a különböző devizaárfolyamok közül melyik a hiteles, azt bajos megállapítani. Különösen nehéz ennek leszögezése a lei-nél, amelyet nem minden világpiacon jegyeznek és ahol van is jegyzés, ott se történik a leiben minden nap üzlet. Nincs tehát kizárva hogy egyik-másik tőzsdén a leiben valamely napon oly jeles fordulat elő, amely el-lentében van, más piacnak és speciálisan Bucurestinek jegyzéseivel.

— Két dolog azonban kétségtelen. Az egyik, hogy a devizaüzlet gyakorlata szerint ezek az ellentétek legfeljebb egy-két napig tartanak, azután az arbitrage révén hamar kiegyenlítődnek. Ha tehát Londonban, vagy Newyorkban egy nap oly jegyzés lenne, a mely szerint a lei a francia frankkal szemben 11 lenne, ugyanakkor, mikor Párisban 10 az arány, akkor másnap esetleg harmadnap, vagy Londonban lemegy az árfolyam, vagy Párisban emelkedik. A másik igazság pedig, hogy csak olyan árfolyamoknak van igazi értéke, amely devizabeszerezésnél kifejezésre is juthat. Ha Newyorkban, vagy Párisban nem lehet oly áron leif eladni, amely mellett olcsóbb dollárhoz, vagy frankhoz lehet jutni, — és az eddigi tapasztalatok szerint, sajnos, nem lehet — akkor a kurzusban nincs köszönet, még ha félhivatalosan jegyzik is.

— És még egyet. Nem vagyok illetékes arra, hogy a sajtónak közgazdasági hírszolgálatát irányítsam, de azt hiszem, hogy a valóságban nem érvényesülő és talán a valóságnak nem is mindenben meglepő magas lei-árfolyamok hirdetésével a sajtó nem tesz jó szolgálatot. Hírlapi propagandával a valuta-árfolyamokat nem lehet javítani, se Bécsben, se Berlinben, se minálunk. Amíg a lei az export és egyéb természetes körülmények révén állandó javulásnak nem indul, addig az ilyen közlemények megzavarják a kereskedelmet és az ipar forgalmát.

ideges nyugtalanságot teremtenek, előbbentük a vételkedvet, a nélkül, hogy olcsóságot idéznének elő. A kereskedőnek, akinek a sorsa ugyanis össze van kötve a deviza-hullámmás kinos izgalmaival, ezzel sokat ártnak, anélkül, hogy a vásárló közönségnek használnának vele. Sőt megtörténhetik, hogy amit ma az olcsósági hullám reményében nem szereznek be, esetleg később a már annál drágább áron kell beszerezni.

Faragó Rezső nyilatkozatát közreadtuk szívesen, mert mi nem a magunk igazá mellett akarunk erősködni, hanem a tárgyilagosságot keressük. Megjegyzésünk csak az, hogy mi a növekedő és a valóságnak megfelelő lei-árfolyamokat továbbra is hirdetni kívánjuk, mert meggyőződésünk, hogy ezzel nem okozunk ideges nyugtalanságot, hanem ellenkezőleg, megerősítjük a pénzüinkbe vetett hitet és bizalmat.

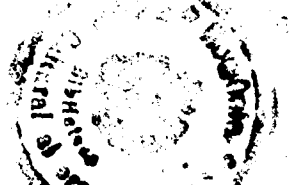
A véletlen érdekes játéká gyánant említettük, hogy mai lapunkkal egyidejűleg a cluji (Kolozsvári) „Uj Kelet“ Visszaélések a tőzsdéjelentések továbbítása körül cím alatt óvást emel a bucurestiből jövő tőzsdéi hírszolgálat rendellenességét miatt. A Gyárosok Országos Szövetsége memorandummal fordult a kormányhoz ez ügyben és a fővárosi napilapok is hasábotokat szentelnek a tőzsdéjelentések ügyének és egyhangulag sürgős intézkedéseket kérnek.

o o

Eltűnt dugó-szállítmány.*(Rejtélyes lopás az állomáson.)*

Rejtélyes körülmények között tűnt el ma délelőtt az aradi állomáson egy nagyértékű parafadugó küldemény. A küldemény a napokban érkezett Aradra Zöldy János vállalkozó címére, aki megbizta a CFR. szállítási vállalatot, hogy a szállítmányt vegye át a vasutól. A szállítási vállalat ma délelőtt átvette a küldeményt, amely különféle árúkkal volt egy vagonban. A vállalat munkásai hozzáfogtak a vagonban levő áruk kihordásához. Amikor a vagon kiürült, átvizsgálták a kihordott árukat és megdöbbenéssel tapasztalták, hogy a nagyértékű parafadugó küldemény hiányzik. Azonnal értesítették a rendőrséget. A helyszínen megérkezett rendőrszt és a detektívek megállapították, hogy a vagonban levő küldeményt szabályszerűen átvette a vállalat és az átvevőkor a parafadugó-küldemény még nem hiányzott. A rendőrség széleskörű nyomozást indított annak kiderítésére, hogy milyen körülmények között tűnt el a szállítmány.

— Ujabb kolera-eset Bucurestiben. Bucuresti. A főváros egészségügyi hivatal ujabb koleraesetet közöl, amely a VI. kerületben történt. A megbetegedés nagy konsternációt keltett a lakosság körében. (Rador).

A megdézsmált amerikai levelek

(Elhagott dollártólvaló levélhordó.)

Nemrég jelentette az Aradi Közlöny, hogy a Holtmarosban két munkás több Aradra címzett amerikai levelet talált. Megállapították, hogy a leveleket valaki felbontotta és megdézsmálta. A két munkás jelentést tett a leletről az államrendőrségnek, amely a legerélyesebb nyomozást indította meg. Kiderült, hogy a levelek elsikkasztója nagyértékű dollárküldeményvel károsította meg a címzetteket. A nyomozás váratlan eredménnyel járt, mert ma délelőtt sikerült letartóztatni egy 20 éves levélkihordót, aki a vallatás során beismerte, hogy a leveleket felbontotta, a dollárokat kiszedte belőlük és a címzettek neveit ráhamisította az átadási vevényre. A sikkasztó levélhordót a rendőrségtől átkisérték az ügyészség fogházába.

A szőlőbirtokosok kongresszusa

(Miről tárgyalnak holnap?)

A romániai szőlőbirtokosok holnap országos kongresszust tartanak az aradi Kulturpalota nagytermében. A kongresszusra vonatkozólag dr. Ispravnic Sever, aradi ügyvéd és hegyaljai szőlőbirtokos az Aradi Közlöny munkatársának a következőket mondotta:

— A holnap megtartandó kongresszuson tárgyaljuk azokat a dolgokat, amelyek reánk nézve a legsürgősebbek. Talán fölösleges mondanom, hogy a kormány a bortermelőkkel szemben milyen mostohán járt el, ami által a bortermelés nívója lesüllyedt. A kivétel ütközik természetesen a legnagyobb nehézségekbe. Pedig azokba az országokba, amelyek nekünk is szállítanak különféle árukat — mi is szállíthatnánk jó hegyaljai bort. Ha a szállítási nehézségeket leküzdhetnők, a közönség lehetne finomabb bort és nem hitványt iszót. A holnap kongresszusra a Kulturpalotában gyűlekezünk, ahonnan a görög keleti székesegyházba megyünk Te Deumra. Ezután ismét visszatérünk a Kulturpalota nagytermébe, ahol, mint a Szőlőtermelés Szindikátusának elnöke beszédet fogok mondani az erdélyi szőlőtermelési viszonyokról. Ezután Iarca, az „Uniuinea Sindrategiei Vitecola” elnöke fogja ismertetni a kongresszus céljait. Nicolaeu al-elnök a bortermelés elősegítésének módjairól és a borkrizisről tart előadást. Dr. Ispravnic György vasutigazgató a vasúti szállítási nehézségekről mond beszédet. Anasztaziu az itteni Szindikátus igazgatója a szőlőművelés és borkereskedelem céljaira felállítandó országos bank létesítéséről fog beszélni. Hétfőn reggel a kongresszuson résztvevő szőlőbirtokosok a Hegyaljára utaznak ki, ahol meglátogatják a vincellériskolát, a nevezetesebb helyeket és megtekintik a ghioroci (gyoroki) borkiállításást.

Értesülésünk szerint a holnap megtartandó kongresszusra már igen sok regátbléli és erdélyi szőlőbirtokos érkezett Aradra.

Optáltak erdélyi birtokai.

(A magyar kormány jegyzéke a nagykövetek tanácsához.)

PÁRIS. Magyarország párisi diplomáciai megbízottja tegnap a nagykövetek tanácsának a következő jegyzéket adta át:

„Elnök Ur! Kormányom megbízásából van szerencsém a nagykövetek tanácsa elé terjeszteni a következő ügyet: A román hatóságok többeknek minden ingatlanát elkobozták, akik a megszállt területre magyar állampolgárságot választottak. Így Kulín Imréné, Kemény Árpádnak, báró Bánffy Zoltánnak, gróf Teleki Pálnak és másoknak. A román hatóságok arra hivatkoznak, hogy az agrártörvény rendelkezése szerint mint távollévők ellen jártak el és arra is, hogy a régi királyság alkotmányának VII. cikke idegeneknek megtiltja a Romániában való földbirtoklást. Ez az eljárás megsértése azoknak a rendelkezéseknek, amelyeket a trianoni békeszerződés 63. cikkében megállapítottak és amelyek szerint azok, akik az optálás jogával éltek, megtarthatják ingatlanukat ama másik állam területén, ahol optálásuk előtt laktak. Romániának belső törvényeit az általa aláírt nemzetközi szerződésekhez kellett volna alkalmaznia még akkor is, ha lettek volna olyan belső törvényei, amelyek ellentmondanak ezeknek a nemzetközi kötelezettségeinek. Meg kellett volna ezt tennie minden nemzetközi kötelezettség természetének megfelelően már csak azért is, mert a nemzetközi szerződések a szerződő állam teljes erkölcsi egyéniségét kötelezik. Románia azonban ahelyett, hogy törvényeit a békeszerződés rendelkezéseinek megfelelően megváltoztatta volna, utólag olyan törvényeket és rendeleteket alkotott, amelyek nemzetközi kötelezettségeivel élesen ellentétben állanak. Az új agrártörvény a távollétre vonatkozóan olyan rendelkezéseket tartalmaz, amelyeket azokra is lehet alkalmazni, akik optáló jogokkal éltek. A régi alkotmány VII. cikkének végrehajtását Románia kiterjesztette Erdélyre is, holott itt azelőtt nem volt érvényben. Ki sem akarunk térni annak a kártalanításnak kérdésére, amelyet a román törvény a kisajátított birtokok tulajdonosainak ígér. Ez a kártalanítás legfeljebb 5—8 százaléka a valódi értéknek. Ezt az összeget sem készpénzben fizetik ki, hanem át nem ruházható állam bönokban. Ez a kisajátítás és kártalanítás még azokkal a követelményekkel is ellenkezik, amelyeket az államnak a genuai és hágai konferencián a magántulajdon sérthetlenségéről elvben megállapítottak.

A magyar királyi kormány már több ízben tiltakozott az agrártörvény és különösen a román kormány rendszabályai ellen, azonban minden lépése eredménytelen

maradt. Ezért a magyar királyi kormány szükségét érzi annak, hogy a nagykövetek tanácsához forduljon azzal a kérelemmel, járjon közbe a román királyi kormánynál, hogy törvényeit és magatartását azoknak ingatlanaira vonatkozóan, akik Magyarország mellett optáltak, alkalmazza a trianoni békeszerződés 63. cikkének rendelkezéseire. A magyar kormány annál is inkább kötelességének tartja, hogy a nagykövetek tanácsának figyelmét felhívja ezekre a tényekre, mert maga minden tekintetben alkalmazkodott a trianoni békeszerződés törvényhozási körülményeihez és megfelelt a nagykövetek tanácsa ama törvényalkotásra vonatkozó rendelkezéseinek is, amelyekről a békeszerződés nem rendelkezett. A magyar kormány bizva reméli, hogy a nagykövetek tanácsát Romániával szemben az az elv fogja vezérelni, amelyet a nemzetközi kötelezettségeknek feltétlen tisztelete megkövetel. A magyar királyi kormány azt vallja, hogy mivel a szerződések egyetlen egységet képeznek, bármelyik rendelkezésük megsértése szükségképpen megrendítené a szerződésekben foglalt biztosítékokat is.

Mind ezt Kegyelmességed tudomására hozva, kérem továbbítsa a nagykövetek tanácsának. Felhasználom ezt az alkalmat, hogy Kegyelmességedet ismételten biztosítsam legmélyebb tiszteletemről. Gróf Bánffy.”

Hét koronás hus Bécsben

Bécsből jelentik: A nagy vásár csarnokban botrányos jelenetek játszódtak le. A szerbiai sertéshus kílóját ugyanis hét koronára emelték. Az árak által amugy is megviselt fogyasztók amikor erről tudomást szereztek, meg akarták rohanni a huscsarnokot úgy, hogy a rendőrségnek kellett közbelépni. A mentők is kivonultak és a csetepatéban több súlyosan sebesültet szállítottak be az Alterstrassei klinikára. Oh, mely disznóság a disznósággal! A szerbiai husexportőrök egyetlen manővere a jó bécsi koronák megszerzése érdekében. Kis áporodott banjalukal vagy novézadi malackákért finom osztrák ezreket zsebre vágni. Az igazi szláv veszedelem, amely ha embe-
rekkel nem bírja az iramot, a süldőket sem átálja segítségül hívni. Panaszra kellene menni. Valóban, talán az orosz cárhoz... Azt mondják, ő még tud hatni a komitácikra.

Eddig tart egy rövidke cikk, kiragadva kostolóra az Aradi Közlöny 1917. január 4-iki számából, előttem pedig a szerkesztőség talán pokoli táncba kezd a hosszú számjegyek szörnyű kolosszusa, egy újabb bécsi jelentés. Őt és fél-

év után korcsivadéka az előbbinek: „Olcso hus kimérés Bécsben. — 38 ezer koronás a hatósági növénydékmarha kílója. — A munkanélküliek 4500 koronás napi segélye. — 2000 korona egy beretválkozás — és hátamon a numerusok gauzizankárral magasságától végigszalad a malacbőr és tisztelettel emelem meg a kalapom az 1917-es süldőkocák megdicsőült emléke előtt, amelyek még 7 koronás árban átdozták fel testük épségét jóra való bécsi atyáinknál gyomtának gyönyörűségére. (—)

Hozzászólás a strandolás problémáihoz

Amikor még Aradon nem ismertük a strandolást, még a múlt század végén, a temesvári hidhoz jártunk fürödni mint diákok. Virtusságból átusztuk a Marost, nem irt fel a rendőr. S csodálatos, nem történt soha baleset. A parton napfürdőztünk, játszottunk, rákásztunk, uszoruha nélkül, senki sem látta. Elhagyatott, csendes hely volt a Marospart, csak mi látogattuk és vidám ifju kacagásunkkal zavartuk az öreg vár komoly csendjét. Csak aradi fiu tudja, hogy mi az a Maros. Midőn Debrecebnél Aradra helyeztettem át magam, tíz évi távollét után a Marosparton állva, vigignéztem ősszel az almástutajokon és a novemberi lenyugvó nap gyöngesugaraival bearanyozott vörös fáinak sárguló leveleire esett tekintetem, valaki megszólalt mellettem: „Feri! te könnyezel?” És a Maros vize folyik szép csendesen, a strandolók fürödnek, napfürdőznek, fiatal, öreg, fiu, leány egyaránt örül a levegőnek, napsugárnak és víznek. Ez az egészség, az életető erő.

Hogy az üzleti szellem ezt is kihasználja ügyesen, az a kor szellemének tulajdonítható. Büffe, muzsika, komédia, enni-inni, simmizni! Enélkül sokan még strandolni sem tudnak. De vagyunk mi sokan, akik azért strandolunk, mert lehet uszni, játszani, tornászni, evezni. Lesülünk feketére, erősek, egészségesek maradunk. És ha mi nem is vagyunk olyan sokan, mint a flancoló, dözsölő és kéjelgő strandolók tábora, de mi vagyunk az igazi, az erősebb, a jobb, a szebb csoport. A mi aradi strandunk, nekünk igazi aradiaknak, életszükséglet. Abbázia, Zirkvenica, Portoré, vagy az Adria akármelyik strandja nem oly kedves nekünk, mint a Maros iszapja. Csak egy világhírű fürdőt, az Északi tenger egy magányos kis szigetén, Helgolandot láttam oly szép ragyogó színben. Kíldtem is képeslapot Aradra. Ez a vers van rajta:

Hart sind die Felsen,
Weiss ist der Strand,
Grün is das Land,
Das ist Helgoland.

Egy régi strandoló.

HIREK.

Légi-ut Budapesttől Bucurestig Aradon át.

Ma néhány francia mérnök érkezett Aradra, hogy megvizsgálja a repülő-teret. Érdeklődésünkre megtudtuk, hogy a bucaresti hadügyminiszterium engedélyt adott a Franco—Romana párisi vállalatának, hogy a páris—budapesti repülőjáratot kiterjessze Aradon át Bucurestig. A francia mérnökök kijelentése szerint a vállalat a budapest—bucuresti repülőjárat részére Aradon leszálló állomást létesít és erre legalkalmasabb a repülőter, amelyet hamarosan rendezhetnek. Legközelebb nyolc repülőgép érkezik Aradra s mihelyt a repülőter átalakítási munkálatai befejeződnek, Arad bekapcsolódik a páris—bucuresti légi forgalomba.

— Lapunk legközelebbi száma a hétfői gör. kei. ünnep miatt szerdán jelenik meg.

— A király Varsóban. Varsó. A Curir szerint Ferdinánd román király még az ősz folyamán viszonzni fogja Pilsutskij marsall látogatását. A királyi palotában fog lakni ez alkalommal, amit most rendbe hoznak. (Rador).

— A prefektus itt. Marcus Mihály dr. prefektus bucaresti utjáról hazaérkezett. Hivatalát kedden foglalja el.

— Az árdrágító bizottság új elnöke. Ma az aradi törvényszékhez miniszteri rendelet érkezett, melynek értelmében dr. Popoviciu Sever törvényszéki bírót az árdrágító bizottság elnökévé nevezték ki a távozó Antoniu Mircea táblabíró helyébe.

— A magyar sajtóiroda új vezetője. Budapest. A miniszterelnökség sajtóosztályának vezetőjévé a képviselővé választott Eckhart Tibor sajtófőnök helyett a Pesti Hirlap értesülése szerint valószínűleg Havel Béla címzetes osztálytanácsost fogják kinevezni. Havel tavaly lépett a sajtóosztály szolgálatába és eddig a vidéki sajtóügyeket intézte. Nagyműveltségű embernek ismerik. Régi patriciusi család sarja és veje Heinrich Ferenc volt miniszter, jelenlegi képviselőnek.

— Medvevadászat. Banuciu halmagiui (nagyhalmági) főszolgabíró jelentette az aradmegyei prefektúrának, hogy a község feletti erdőségben négy medve jelenlétét figyelték meg. A kettős ünnep alkalmával Bonu Vazul vármegyei főjegyző vezetésével az aradi Diana-vadásztársaság több tagja, közöttük Königsegg Fidéi gróf, Czárán János, Vlád Sándor ny. ezredes, dr. Hotorán Viktor, dr. Miclosi Emil, dr. Lutai Kornél, Moldován Domonkos, Ardelean Sándor a halmagiui Lazul-hegységben hajtóvadászatot rendeznek a négy medvére.

— Atutalásokat jutányosan és pontosan eszközöl a Lloyd-Bank (Minorita-templommal szemben.)

— Templomülések. Az Ort. Izraelita Hitközség új templomában szeptember 1-től kezdődőleg (nem tagoknak is) bérbeadtnak. A régi bérlek elővételi jogait szeptember 10-ig gyakorolhatják.

— Letartóztatott alispán. Szabadka. A vizsgálóbíró elrendelte Sztojkor bácsmegyei alispán előzetes letartóztatását állami pénzek hűtlen kezelése és sikkasztása címén. A letartóztatás Szabadkán nagy feltűnést keltett.

— Aranyparitások nyugdíj. Budapest. Érdekes ügy került augusztus 21-én a budapesti központi járásbíró elé. Kiss Károly székesszardi nyugalmazott táblabíró perli az államkincstárt és követeli, hogy 37 évi szolgálata után annyi nyugdíjat fizessenek neki, mint amennyit 1913-ban alapítottak meg részére, még pedig aranyban. A táblabíró kezesében előadja, hogy közte és az állam között kölcsönös szerződés létesült, amely holtig tartó ellátásra kötelezi az államot. 1916-ig meg is kapta nyugdíját rendesen, azóta azonban a koronának jelzett, de aranyértékkel és vásárlóértékkel alig bíró papirbankjegyeket és csekély értékű közszükségleti cikkeket kap, amelyek ellátására elégtelenek. Örökölt és megtakarított vagyonát is fel emésztette, most az állam szegényére ruhátlanul, rongyosan nyomorog mert a kormány és a közigazgatási bíróság aranyértékben fizetendő nyugdíja folyósítását elutasította. A bíróságtól kéri az államkincstár elmarasztalását, mert a törvény szerint vagyoni jogi kérdésekben a kincstár sem bír kiváltsággal.

— Házasság. Pelyhé Juckó és Kiss Ferenc f. hó 27-én d. u. fél 7 órakor tartják esküvőjüket a Minoriták templomában. (Minden külön értesítés helyett).

— Zeneintézeti beiratások megkezdődtek és egész nap eszközölhetők a Békefi-Szalay-féle zeneintézetben Piata Avram Janču (Szabadság tér) 7. Rendes tanítás szeptember hó 6-án.

— Vivás. A nyári szezon befejeztével a vivástaniás hétfőtől kezdve ismét a vivóteremben, a Str. Romanului (Zrinyi-utca) 2. szám alatt lesz mindennap d. e. 10 órától 12-ig és d. u. 3 órától 8-ig. Leányok és gyermekek részére kizárólag 3 órától 5-ig. Beiratások ugyanott.

— Orvosi hír. Dr. Korányi Barna közkórházi főorvos külföldi tanulmányutjáról hazaérkezett, újból rendel.

— Beírás. Az aradi állami fitt felső kereskedelmi iskolában a beírások szeptember 1—14-ig bezárólag lesznek délelőtt 9—11-ig az intézet saját épületében. (földszint balra) A javító- és magánvizsgálatok szeptember 15—20-ig tartanak, a tanév megnyitása szeptember 21-én lesz. A román tannyelvű első osztályba és az internátusba a felvételek ugyanott és ugyanakkor lesznek. Az igazgatóság.

— Ügyeletes gyógytárak e héten: Janka-gyógytár: Bulv. Reg. Ferdinánd. Vojtek gyógytár: Bulv. Reg. Maria. Szondy gyógytár: Str. Marasesti. Weisz gyógytár Str. Joan Calvin.

— I. A Szt. János maláta-kávé üdít, hízal, tápiál. Ottsó, mindenütt kapható.

— Kifizetetlen nyugta. E hó 26-án az első ker. adóhivattól a 14717. számú nyugtát elvették fizetés nélkül. Ezért figyelmezteti az adóhivatal, hogy az érvénytelen, és akinek birtokában van, a hivatalban azonnal jelentkezzék.

— Poloskairást vállal Lovas lakástisztító, Str. Oituz (Illés-u.) 30a.

A Grallert-betörés a törvényszék előtt.

(A vádlottak és a tanúk kihallgatása. — Elnapolták a tárgyalást.)

Az aradi közönségnek még élénk emlékezetében él az a szenzációs betörés, amelyet a múlt év nyarán követett el a Grallert-féle ékszerüzletben Lázár János. A lapok annakidején részletesen beszámoltak az esetről. Az aradi törvényszék büntető tanácsa ma ismét foglalkozott az ügygel. A vádlottakat ismét kihallgatta a bíróság, akik közül Lázár Jánosé, az elhunyt betörő felesége sirva adta elő védekezését. Elmondta, hogy férjétől fülbevalókat és fémhenneműt kapott, de arra egyáltalán nem gondolt, hogy azok lopott holmik.

— Hiszen ha tudtam volna, hogy lopott dolgok, nem fogadtam volna el őket. Férjem különben is igen mostoha volt hozzám, pénzt nem adott és ezért varrtam volna, hogy megélhessek — fakadt ki a gyászruháat viselő özvegy.

Lázár Antalné, Lázár János édesanyja elmondta, hogy fiától 4 karikagyűrűt kapott, de nem volt tudomása azok származásáról. Darvas Sándor órás- és ékszerész vádlott az elnök kérdéseire elmondta, hogy Lázár Jánostól több ízben vásárolt aranyműveket, az akkori napi áron. Felűnt neki Lázár eleganciája s mikor megkérdezte, hogy honnét van a pénz, Lázár azt felelte, hogy különböző aranyárak eladásából. Darvas Sándor ezután kijelentette, hogy a tőle elkobzott ékszerek közül felismeri azokat, amelyeket Lázártól vett és visszaszolgáltatja a Grallert-üzlet tulajdonosának, mert néhány ékszer a Brandesz-féle aradi ékszergyártól vásárolt.

Ezután Kovács Gyulát vezették be a tárgyalóterembe, aki előadta, hogy atyja. — akinek órás- és ékszerész üzlete van — néhány szor vásárolt ékszereket Lázár Jánostól, aki az ékszerek eredetere megjegyezte, hogy azokat egy ügynökségtől vette. Hoch-

— Bécsben 1000 korona lesz a villamosjegy. Bécs. Szeptember elején új villamosvasuti tarifa lép életbe. Hír szerint hihetetlenül megnövekedett alkalmazotti fizetésekre való tekintettel egy villamosut 1000 koronába fog kerülni.

— Arany, ezüstért magas árt fizet Reimer József, Lutheránus templom mellett.

— Utleveleket 45 leírt 3 nap alatt visumuzunk. Gyűjtőhelyek: Weinberger cipőüzlet főtér és Weisz Dávid nagykereskedése Str. Marasesti (Kossuth-u.)

— Részvénytársaságba tömörülnek Tokajhegyalja bortermelői. Közismert dolog, hogy a borospincék és borkereskedések legalább százszorannyi tokaji bort rejtegetnek, mint amennyi a Tokaj hegyalján tíz év alatt megierem. Valósággal gyáriparszerűen hamisítják a tokaji bort, ami védekezésre kényszeríti a tokajvidéki termelőket. Most felmerült a terve annak, hogy Tokajhegyalja borszártilag zárt területének termelői részvénytársaságba tömörüljenek és az állam támogatása és védelme alá helyezik magukat. A részvénytársaság ötvenmillió korona alaptőkével alakulna meg és márkáját bejegyez-

mann Sándorné az elnök kérdéseire azt válaszolta, hogy Lázártól vett szőnyeget és asztalterítőt, de nem is gondolt arra, hogy azok lopott holmik. Különben is Lázár János, mikor eladásra kényszerült, azt mondta, hogy miután pénzre van szüksége, kénytelen eladni a felesége holmiját. Hochmanné vallomása további során elmondta, hogy mikor a lapokból értesült Lázár letartóztatásáról, egyik aradi hírlapíró kérte fel arra, hogy szóljon a rendőrségen a birtokában levő különféle tárgyakról, amelyeket teljes jóhiszeműséggel vásárolt Lázár Jánostól.

Ezután a tanúk kihallgatása következett. A sértetteknek, mint tanuknak a bíróság bemutatta a bűnjeleket, amelyeket azok a magukénak ismertek fel. A bíróság végül kihallgatta Lázár Antalnét, akit többek között özv. Figuszné azzal vádolt, hogy tőle fehérműveket és házi berendezési tárgyakat tulajdonított el. Lázár Antalné a tanúkkal azt akarta bizonyítani, hogy a bűnjeleket lefoglalt tárgyak a saját tulajdonát képezik.

A tanúk csak azt bizonyították, hogy Lázár Antalnénak évekkézelőtt is rendes holmiai voltak. Azt azonban nem igazolták, hogy a bűnjeleket felmutatott tárgyak Lázár Antalné, vagy Figuszné tulajdonát képezik-e? Tekintettel arra, hogy Figuszné, dacára a szabályszerű idézésnek, a mai tárgyaláson nem jelent meg és miután a törvényszék annak megállapítását kérte, hogy Radulovác Márton abban az időben, amikor a városi adóhivatali pénztár ellen betörést kísérelt meg, tényleg alkalmazva volt-e az adóhivatalnál és így hivatalos uton tudomására juthatott-e az, hogy azon időtájt sok pénz volt a kasszában — a bíróság a tárgyalást ezért bizonytalan időre elhalasztotta.

tetné az egész világon. A valódi tokaji bort egyformán palackoznak és egyenlő magyar címeres védjegyes címkékkel látnak el, mint bármely szabalmat. A tokaji bortermelők ezzel akarják elérni azt, hogy eltűnjene a világpiacról azok a tokaji néven forgalomba hozott édes szirupok, amelyeket szeszrel pancsolnak, hogy izzadjanak nekik. Tavasszal megállapították például, hogy abban a Bécsben, ahová teljesen megszünt a magyar borexport, 86.000 hektoliter tokaji bort tartanak raktáron, természetesen ebből a szeszrel izesített szirupból.

— Szenzációs sporteseménye lesz Aradnak az AAC., ATE., Glória CFR és Hakoah sportegyesület f. hó 27—28-iki (vasárnap, hétfő) körmezőzése.

— A rejtelmes kínai negyed, Séta a strandon, Harc a szoknya körül, Hová mentem fürdőre? Hol terem a szerelem, A „hüllentők Klubja“, Érdekes futballmérkőzés, Akarsz divatos lenni? Szenzációs hírek, Tréfás apróhirdetések stb. című érdekes cikket közöl az „Aradi Fáklya“ mai legújabb száma.

Egy pesti bérház faláról. (Szomorú beszámoló a megromlott budapesti erkölcsökről.)

— Az „Aradi Közlöny” budapesti tudósítójától.

A magyar főváros főbb utvo-nalain, uton-utfélen hirdető táblák-kal és apró papírszeletekre írt, a falakra ragasztott hirdetésekkel találkozunk. A hirdetésnek ez a módja a kommun után lett diva-possá, amikor is jödeig nem je-lentek meg az újságok és a kö-zönség az utcákon ilyen módon adta hírül azt, amit egyébként az újságban hirdetni volt. Mint-hogy ez a hirdetés olcsóbbnak mutatkozott az újsághirdetésnél, továbbra is megmaradt, sőt egész vállalatok alakultak, amelyek üzlet-szerűen foglaloznak ilyen hir-de-téseknek igen jutányos ár mellett az utcán, házak falain üveg alatt való közszemlére tételével. Ezek a vállalatok munkájukat hatósági engedéllyel folytatják. Nincs is benne semmi megbotránkozató, hogy szegény emberek ügyes-ba-jos dolgait a falakon intézik el, vevők eladót és eladók vevőt ke-resnek. Annál inkább megbotrán-koztató azonban a hirdetéseknek az a csoportja, amelyek egyes trafikok melletti hirdető táblákon, de csoportosan is kiragasztva, a legszemérmertlenebb ajánlkozásor-kat közvetíti a közönségnek. Ezek azok a hirdetések, amelyek tar-talmuknál fogva az újságokban nem közölhetők és amelyeket még az utcai hirdetővállalatok sem mernek kirakataikban elhelyezni. Ezekben a hirdetésekben, melyeket hirdetőjük bizonytalán sajátkezűleg helyeznek el a házak falán, a leg-különösebb szemérmertlen szerel-mi ajánlatokkal találkozunk. A Rá-kóczi-ut és Erzsébet-körut sarkán, az EMKE-kávéház mellett a falon ilyen hirdetések huzódnak meg:

FIATAL, SZÉP, SZÓKE LEANY, aki egyedül él Budapesten és aki-nek előkelő szülei elszakadt terüle-ten laknak, ezúton kérdezi a ne-mesleki, akár idősebb uraktól is, ki lenne pártfogója és ki képezte-né őt ki valamilyen pályára? Há-lából odaadó hűségű barátja lenne! Leveleket utca 37. szám alá, a házielügyelőhöz kér.

Ez a példa azonban még az iz-gesebbek közül való. Vannak en-gel sokkal kihívóbb szövegű, nyers ajánlatokat tartalmazó, a testisé-gyet egyenesen pénzért felkínáló hir-detések is, amelyek már meg sem tűrik a nyomdafestéket. A hir-de-ték különösen a Népszínház-utca és a József-körut sarkát szeretik és sokszor egész garmadával ta-lálhatók az ilyenfajta hirdetések, amelyekkel a rendőrség úgy lát-szik nem törődik. Az egyedüli cen-szora a viceházmesterek, akik, mi-kor már tulságosan nagy számban tarkítják a házak falait, forró víz-szel egyszerűen lemossák onnan. Igen érdekes, hogy a magukat felajánló lányok igen nagy szá-mal az ilyen cédulákon azt írja magáról, hogy az elcsatolt te-metést a repatriált Budapest má-

régen nem az erkölcs mintavára-sa, talán sohasem is volt, a sze-mérmertlenség azonban most a sö-tét és hírhedt zugutcákból kivonult a világos körutakra. Most már senkisémm törődik ezekkel a do-gokkal, romlott férfiak és nők kö-zött a bérházak falain egész leve-lezés indult meg.

Irodalom és művészet.

Nagy népiünnepély a Baross-parkban.

Holnap, vasárnap délután kimagasló esemény szinhe-lye lesz a Parcul Eminescu (Ba-ross-park.) Az erdélyi román új-ságírók szindikátusa az aradi hatóságok, valamint a magyar és román előkelő társadalom repre-zentánsainak közreműködésével hatalmas népiünnepélyt rendez. Az egyes sátrakban előkelő ari-asszonyok és urleányok szolgál-nak ki. Külön eseményre lesz az ünnepélynek a tombola, amelynek minden száma nyer, ezenkívül a rendezőség. Hogy kedves meg-lepetéssel is szolgáljon: nagy vi-rág- és konfetticsatát rendez. A katonazenén és cigánybandán kí-vül román-magyar kabaré is gon-doskodik a szórakozásról, a kaba-réban elsőrangú művészek lépnek fel. A szépségverseny nagy ér-deklődést fog szerezni. Lesz rulett, kártyadobás, amerikai ár-verés, american-bar és uszóver-seny. A népiünnepély délután 4 órakor kezdődik. Belépti-díj sze-mélyenként öt lei. A rendezőség a népiünnepélyt hétfőn is megis-métli.

Molnár Ferencet Bucures-tbe hívják. A bucuresti Nemzeti Szin-ház szeptember elején nyitja meg sze-zonját Molnár Ferenc „Liliom” ei-mű darabjával. Ezenkívül komoly ro-mán irodalmi emberek foglaloznak azzal a tervvel, hogy Molnár Ferenc „Szinház” cím alatt szinrekerült nagyszerű egyfelvonásosait is lefor-dítják és előadják Bucures-tben. Molnár Ferenchez a napokban küldtek megleghangos levelet a tervvel foglal-kozó egyének és beleegyezését kér-ték a fordításhoz. Ugyancsak a le-vélben meghívták Molnár Ferencet Bucures-tbe a Nemzeti Színház meg-nyitó előadására és közölték a kivá-ló magyar íróval, hogy a Színház premijére is remélik lejövetelét Bu-cures-tbe.

Nagy Géza modern fényképész az Aradi Polgári Takarékpénztár épületében levő műtermében naponta személyesen eszközöl főlvételeket.

Berlinben németek számára ol-csőbb a színházjegy. Berlin. Az it-teni állami színházak a márka árfo-lyamának hanyatlása következtében szeptember 1-é fölemelik a színház-jegyek árát. A berliniek, a birodal-mi németek és az osztrákok azonban jelentékenyebben kisebb áron vá-sárolhatják meg a színházjegyeket, ha a színházak pénztárainál hiteles okmányokkal igazolják német vagy osztrák állampolgárságukat.

Dr. Mezey Zsigmond zeneisko-lájában a beírások most folynak, az előadások szeptember elején kezdőd-nek. Minden tanszakon diplomás ta-nárok. Str. Bratianu (Weitzer u. 19)

Az Apolló-színház műsora: Vasárnap és hétfőn egy hatalmas de-tek-tív-attrakció bemutatója lesz az Apolló-színházban, amely hatalmas érdeklődést vált ki a közönségből már azért is, mert a főszerepében ismét viszont láthatjuk a detektívdrá-mák közkedvelt szereplőjét: Stuart Webs-et. „Titokzatos levelek” címe a drámának, amelynek cselekménye az első pillanattól kezdve lebilincse-li a figyelmet. Stuart Websnek ez-uttal is egy nehéz problémát kell megoldania, amely munkában legna-gyobb nehézséget egy előítélet tá-masztja. De Stuart Websnek izgal-mas kalandok révén sikerül mégis a csomót kibogozni és így egy hata-lmas üldözési akcióval a kép végző-dik. Kedden: Első ízben vetíti az Apolló színház „A Wallisi herceg utazása a világgörül” című hata-lmas látványu filmet, amely elvezet bennünket a világ minden kontinen-sére kiterjedő angol birodalom, leg-egzotikusabb vidékeire, ahol alkalmunk van előttünk ismeretlen népek, ismeretlen szokásait, mentalitását megismerni, amellet pedig a termé-szet legérdekesebb és előttünk csoda számba menő alakításait megsem-lélni. A kiváló kép, amely hat felvo-náson keresztül a légszemb látvá-nyosságokkal szórakoztat, kedden megy először az Apollóban.

Az Uránia színház műsora: Va-sárnap utoljára vetíti az Uránia-színház a Mária Gandini és Lia Chia-se kettős főszereplésével megépített hatalmas filmattrakciót, amely két na-pon át araiott meleg sikert az Urá-niában. „Egy halott esőkje” tárgyát a főuri világ nagyvonalú életéből me-riti és ez már biztosít számára bi-zonyos sikert. De ehézt kell venni a mese biztos kézzel való szövést és a precíz munkát a rendezésben és a felvételekben és megértjük eme kép rendkívüli kép szépségének okait. Nóra és Clara, két boldogságra tö-rekvő asszony, akik azonban egy-szerre nem lehetnek boldogok. Ez képezi a tragikai összeütközést, a mely a cselekmény magvát adja. Hétfőn és kedden: Egy modern de-tek-tívdráma képezi az Uránia műso-rát a hétfőt és keddi napokon. „A 13-as számú szék” című ötfelvoná-sos detektívdráma, egy egészen új stílusban megépített és egészen új esz-közökkel dolgozó darab, amelynek az érdeklődés felkeltésére és állandó feszültségben tartására egészen kü-lönleges módszerek állanak rendelkez-re. A rendezés és a felvételek ké-szítési munkájár kívül külön meg kell még említeni a szereplő művé-szek munkáját is. Yvonne Delva és Ceyghton Hale két oly kvalitásos mű-vész, akiknek minden egyes fellépte külön eseménye a filmjátásnak. A kitünő kép kedden először megy az Uránia műsorán.

Kommunisták rendezték a bécsi tüntetést. Bécs. A bécsi zavargást az Arbeiter Zeitung szerint a kom-munisták tervezték. Lapjuk, a Rote Fahne a tüntetést nyitlan forradalmi hangulat keltésre használja fel. A szociálista pártvezetőség felismerve a veszedelmes helyzetet, nyugalomra szólítja fel a munkásságot, mert az erőszakoskodás csak rontja a helyze-tüket. A proletárdiktatura kikiáltás-át — mondja többek között a felhi-vás — nem akarjuk megkísérlni, mert nem óhajtjuk megismétlni a magyar proletáriátus borzalmas ta-pasztalatait.

Közgazdaság.

Zürich; Márka 29. Magyar korona 29.

Az „Agence Callo” mai tőzsde-jelentése teljesen igazolja a lei külföldi magasabb kurzusáról szóló és a „Dunaposte” távirati tudósítása alapján leközölt árfo-lyamaikat. E szerint, mint mai számunkban közöltük, Newyork-ban 0.91, Londonban 491.25, Páris-ban 11.72 és fél, Brüsszelben 12.17 volt a leu a zárlat alkalmával. Berlinben 1900 márka volt a lei valutaértéke, Bucuresti devizá-ért 1650 márkát fizettek 24-én. Ugyanekkor Prágában 65 volt a leukifizetés. A leura vonatkozó-lag a „Dunaposte” mai tőzsde-táv-irata a következő jelentéseket közli, amelyben a leu csekély visz-szaeséséről számol be: Newyork-ban 0.86 és fél dollár száz lei, vagyis egy dollár 115.60 lei. Lon-donban 515.— a leu jegyzés, ami egy angol font árának felel meg-leiben. Brüsszelben 12.02 és fél, mig Párisban a tegnapi 10.30-as bucurestii jegyzéssel szemben 11.42 és fél volt a leu állása teg-nap. Zürichben a márka és a ma-gyar korona egyformán zárultak.

Leu párisi jegyzése. (Bucuresti jelentés szerint) augusztus 26.: 9.50.

Aradi váltóárak. (Augusztus 26.): Dollár 140, márka 12, szo-kol 400, dinár 150, francia frank 12, magyar korona 8. Kifizetések: Budapest 16, Bécs 600, Berlin 7.75, Prága 430.

Bucuresti kurzusok. (Augusz-tus 26.): Márka 10.50, francia frank 11.60, dinár 175, szokol 425, dollár 138, magyar korona 9. Ki-fizetések: Páris 10.90, Newyork 136.50, Prága 430, Berlin 725, Bécs 16. Budapest 7.50.

Zürichi nyitás. (Augusztus 26): Berlin 25, Newyork 524.75, Mila-no 2250, Budapest 29, Prága 1860 Zágráb 145, Varsó 0.0650, Bécs 0.0050, lebeljegyzett 0.0075.

Zürichi zárlat. (Augusztus 26): Berlin 0.29, Amsterdam 205, New-york 524.75, London 2374, Páris 39.65, Milano 2265, Prága 18.70, Budapest 0.29, Zágráb 146, Varsó 0.0650, Bécs 0.0050, lebeljegyzett 0.0075.

Budapesti deviza központ ár-folyama. (Augusztus 26.): Napo-leon 7100, Angol font 8250—8500, Szófia 10.70—11.—, dollár 1840—1890, francia frank 140—150, lira 81—83, osztrák korona 210—230, lei 16.50—17, szokol 66—68, dinár 19.80—20.40, lengyel márka 24—26.—. Kifizetések: Amsterdam 725—750, Bucuresti 16.50—17.—, Kopenhága 402—412, Krisztiania 320—326, London 8250—8500, Berlin 1.20—1.35, Milano 8100—8300, Páris 140—150, Prága 66—68, Stockholm 497—505, Zürich 355—365, Bécs 0.0190—0.0200, Szófia 10.70—11, Newyork 1850 1900, Varsó 0.21—0.26.

Oszi felöltő és ruha újdonságok megérkeztek IULIU PLESZ GYULA

Központi női és gyermekruha áruházába **ARAD**, Strada Col. Pirlo 3. (Vörösmarthy-u.) A színház-épület hátsó bejáratával szemben. Angol és francia szabóság. Iskola felöltők nagy választékban. Olcsó árak!

A szegedi zsidóság és a nyomorgó egyetemi hallgatók

A budapesti és a szegedi egyetemek között fennálló antagonizmus már az egyetemi ifjúság körében is megnyilatkozott. Magyar Diáknyomor Enyhítő Akció Szegeden augusztus 27-én nagyszabású művészestéllyel, kabaréval összekötött táncestélyt hirdetett. A táncestély védnökeivé Szeged város vezetőin kívül a kereskedő és iparosvilág vezető embereit is felkérték. Ezek között nyolc zsidó kereskedő és iparos van. A szegedi egyetemi ifjúság azután a szegedi *Uj Nemzedékben* a következő nyilatkozatot tette tegnap közzé:

„A szegedi egyetemi egyesületek augusztus 16-án tartott gyűlésükön azt a határozatot hozták, hogy a Magyar Diáknyomor Enyhítő Akció által aug. 26-27-re Szegeden tervezett ünnepség megtartását nem tartják célszerűnek. Erre a határozatra az a körülmény bírta rá az ifjúságot, hogy egyesek a diáknyomor enyhítését csak a zsidó tőke megadóztatásával tartják lehetségesnek. Ezt a nézetet ugyan az ifjúság is osztja, tekintve azonban azt a helyzetet, melybe a szegedi egyetemi hallgatók a speciális szegedi viszonyok, különösen a legutóbbi nemzetgyűlési választásokon a nemzeti gondolat érdekében szükségessé vált lépései következtében kerül, megengedhetetlennek tartja, hogy a szegedi destruktív zsidóság fillérei által olyan erkölcsi obligóba kerüljön, mely végül is saját küzdelmeit megsemmisítené és a szegedi magyar társadalom jóindulatának elvesztését vonná maga után. Mindezekből kifolyólag az ifjúság kéri, hogy az ünnepélyt ne tartsák meg, mert az egyetemi ifjúságnak anyagi eredményeket úgy sem hozna, csak súlyos erkölcsi veszteségeket.“
Ez a határozat Szegeden érthető feltűnést keltett. A határozat ellenére, mint jelentik, a diáknyomor enyhítő akció alkalmasint mégis megtartja a hirdetett előadást.

Aradi ingatlan forgalom.

Alföld—Erdélyi kereskedelmi részvénytársaság eladta a Str. Cornul Vanatorului 3. sz. házat 35000 leiert Rákosi Flóris és nejeének. — Vámos Miklós és neje eladták a Str. Cerzatasilor 7. és Str. Gligor Alexandrescu 6. sz. házat 28000 leiert Zipfl Károlynak. — Fekete Józsefné eladta a Calea 6 Vanatorului 16. sz. házat 38000 leiert Zerna Pavelnak. — Özv. Meistrovich Jánosné és tulajdonostársai eladták a Piata Cetatei Vechi 3. sz.

házat 250000 leiert Netcu Jánosnak. — Stan Tódor eladta a Str. Teodor Cioteari ingatlan 230000 leiert az aradi római katolikus egyházközségnek. — Madarász György és neje eladták a Str. Stroescu 15. sz. házat 220000 leiert Engel Adolf és nejeének és Tóth Erzsébetnek. — Bogdán Gyula és neje eladták a Str. Stroescu 7. sz. házat 90000 leiert Muzsai Józsefnek. — Marinca György és neje eladta a Str. Coasei 30. sz. házból az őt illető részt 18000 leiert Tóth Györgynek. — Antonescu Kamilló eladta a Calea Saguna 64. sz. házat 75000 leiert Schag Ferencnek. — Salamon Sámuel és neje eladták a Str. Calvin 50. sz. házat 70500 leiert Panaitescu Péter és nejeének. — Özv. Klein Józsefné és Klein László eladták a Bulevardul Carol 5. sz. házat 580000 leiert dr. Singer Lajos és nejeének.

A szerkesztésért:

KÁROLY JÓZSEF
felel.

Cenzurat: **Dr. Romul Mager.**

NYILTÉR.

Az ezen rovat alatt közöltékért nem vállalunk felelősséget.

Értesítés.

A n. é. közönség szives tudomására hozom, hogy Strada Macioni (Orczy-utca) 6. sz. alatti lakáson

szücs műhelyt

nyitottam.

Mindenféle szörme munka készítését, átalakítását és javítását jutányosan vállalom.

Mindenféle szörmét raktáron tartok. Tisztelettel 3989

Zorán Albertné, Ioanovits Terka.

Felhívás.

Özv. Stern Jakabné Strada Bratianu 17. szám alatti üzletét egyik ügyfelem megvenni szándékozáván, felhívom az esetleges hitelezőket, hogy követeléseiket három nap alatt nálam jelentsék be, mert ellenkező esetben azok figyelembe vétetni nem fognak.

Arad, 1922. augusztus 27.

Dr. Székely Ferenc,
ügyvéd.

3981 Arad, Bulev. Regina Maria Nr. 8.

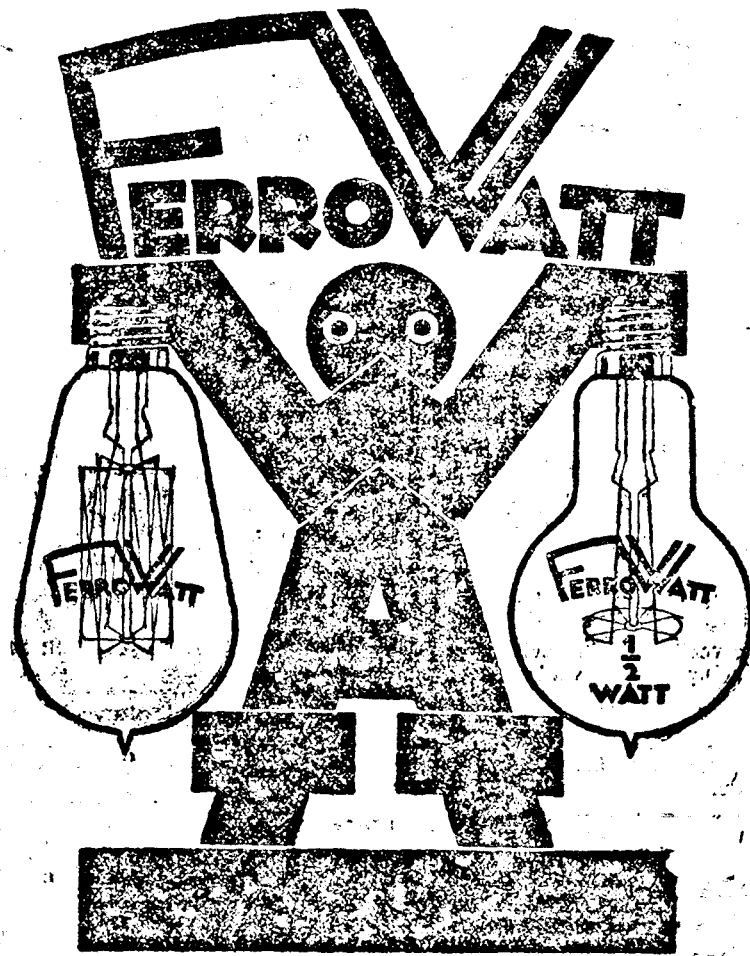
Köszönetnyilvánítás.

Mindazon jóismerőseinknek, kik felejtethetetlen drága halottunk

Keiser Albertné
szül. Engel Janka

végtségén szives megjelenésükkel nagyfájdalmunkat enyhíteni igyekezték, hálás köszönetünket fejezzük ki.

Keiser Albert hitvese, Frisch Ignázné szül. Engel Regina, Engel Jakab, József és Gyula testvérek. 3951

Gyűjtőwaggont

felelőség mellett biztosítással indit

a napokban, a következő vonalakon:

Arad - Budapest

Arad - Wien

Arad - Prag

Arad - Pozsony

(Bratislava)

Arad - Trieste

Atvesz mindennemű árak és ingóságok szállítását és továbbítását

Moultou Rubinstein Mór

nemzetközi szállítási irodája

ARAD, 12539
Minorita-palota.

GYÜMÖLCS-BEFŐTTÖK.

barack- és gyümölcsmarmalade, eredeti és cukrozott gyümölcs, boró, bab- és fűszélkonzervek garantált kivittel, legolcsóbb napi árakon szállit 3442

Lukács Rezső konzervkivitel
BUDAPEST, VII. Almásy-tér 7. sz.
interurban telefon: J. 124-51.
„Reclama” No. 2128

A legszebb és legolcsóbb
nyomatványokat

AZ
ARADI KÖZLÖNY

könyvnyomdája készíti.

Őszi árjegyzék

„RENAISSANCE”

DIVATÁRUHÁZ.

Angró.

Detail.

Str. Bratianu 2. Minorita-palota. Weitzer-u. 2.

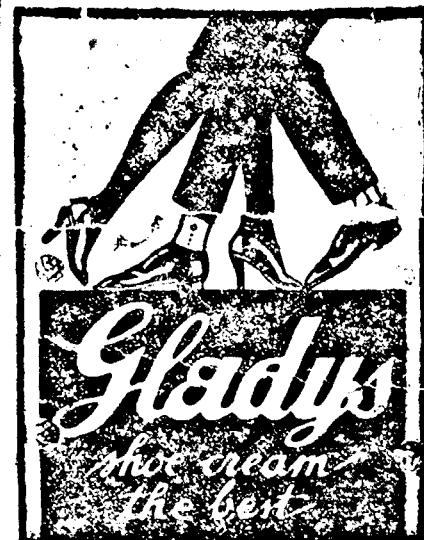
Három méter tiszta gyapju férfi szövet öltönyre	Lei 450.—
Három méter tiszta gyapju női kelme	400.—
150 cm. széles gyapju téllkabát és átmeneti kelme	290.—
150 cm. széles gyapju női kabát kelme	175.—

Valódi angol női kabát Velourok minden színben, angol férfi öltöny, felöltő, átmeneti- és téllkabát-szövetek.

Valódi francia női kalap pán bársonyok, ruhabársony és kabátpüskök, ruha- és bélésselymek, szőnyegek, függönyök, 3937 vásznak, harisnyák stb.

legolcsóbb bevásárlási forrása.

Vidéki rendelések pontosan teljesíttetnek.

Az előkelő világ cipőkrémje

Butor pakoló,

gazdasági és fürdőgyékények s minden nagyságban
hentes szatyorok olcsó árban beszerezhetők:

Rózsa Máttyás

utódánál (Kossuth-
park végén.) 3947

**Urinők részére
kalap-tanfolyamot nyitottam.
Binder Kornélia**

Str. Eminescu (Deák Ferenc-u.) 21. 3826

Strandoló hölgyek figyelmébe

ajánljuk, hogy nappalra

SERAIL krémet,

éjjelre pedig egy kevés 12171

SERAIL arckenőcsőt

használganak, ha azok tödségét meg-
akarják őrizni. —: Egyedüli készítő:

ROZSNYAI gyógytár Arad.**Építkezéseket,**

tervezéseket, és javításokat
jutányos áron vállalom:

Virág Kálmán

Építőmester, Arad, Bul. Carol I. (Erz-
sét-kőrsz) 59. 8638

„Imperial“

étterem és sörszarnok-
ban (volt Kádár-féle helyiség)
Állandóan izletes hűdég és meleg
étel. kiváló fajborok, frissen ce-
polt sör kaphatók. Pogári árak.

Estétként elrendelt cigányzene! Vasár-
és Ünneppal katonazené! Minden pén-
teken halaszték. 12389

Értesítés!

A n. é. hölgyközönség szives
tudomására adom, hogy külföldi
tanfolyamokról vissza-
terve, tisztelettel ismét meg-
rendtem. Vállalom a legújabb
angol és francia modellek után
mindennemű női toillek készi-
tését jutányos árért. Szit-
kat bármilyen mértékű modellek
beküldése után szállítok. eo eo

Közkívánatra ez év szeptember hó
1-étől kezdve 6 hetes szabászati

tanfolyamot

nyitok, ahol az érdeklődőknek
módjukban lesz a legújabb as-
bászati technikát elsajátítani.

**Tanórák 3-szor he-
tenként este 6-8 óráig**

Tisztelettel: 12401

Jäger József,

modell női szabásága Strada Brattana
(Weitzer János-u.) 2. Minorita-palota.

Nagyobb gyárvállalat részére első-
rangú 12588

gépész

keresték, ki Diesel motor, Wor-
thington gőzkazán, gőzgép, lehető-
leg Láng gőzgép. Jéggépek, ille-
tőleg hűtőgépek kezelésében tel-
jes jártassággal bír. Csakis az
eddig működést igazoló bizonyít-
ványokkal rendelkező egyének
ajánlatát vétetnek figyelembe. —
Ajánlatok „Üzemvezető főgépész”
jelige alatt a kiadóra kéretnek.

**Figyelem
Bittenbinder
cégre!!!**

Modell női velur kalapok nagy választékban, ugyazintén
kemény és puha férfi-kalapok, nemkülönböztetve velur, mariner
gyermek-kalapok minden színben. Intézeti leányka és oser-
kész-kalapok minden színben és formában legolcsóbb áron
szállítok. Női és férfi-kalapjavítások, formázások és festések
a legrövidebb idő alatt, legolcsóbban készíttetnek. Kalap-
szalagok minden színben és szélességben kaphatók. 3812

Első aradi villanyerőre berendezett férfi- és női kalapgyártás
Str. Eminescu (Deák F.-u.) 42. Fehér Kereszttel szemben.

CSÁKY

ÓRÁS

**ÉKSZERÉSZ
ÉS VESNÖK**

ARA
D

STRADA HORIA No. 1.
(SZÉCHENYI-U.)

Béke minőségű márka órák,
ékszerek; vésnöki otkkék;
órajavítás, ókszerelés 12861
stanoni-vésés a legolcsóbb árakon.

Aranyat, ezüstöt magas áron vesz.

FELTER TERÉZ

Kozmetikai intézete ARAD, 11971
Strada Melianu (Föray-u.) 4.

Hajszálak végleges eltávolí-
tása, arcápolás.
Hölgyszobrászat, hajfestés, manikűr.

Műszerész és Ugynökök

Aradváros, valamint Arad
és Hunyadmegyeék nagy vá-
rosaiban felvétetnek.

Bourne & Co.

„Singer” varrógép raktárában Bul. Reg.
Ferdinand (József-főherceg ut) 9. 12408

„PERFECT“

gummibélyegző gyár, vésnöki műin-
tézet, domborműnyomda Arad, Strada
Eminescu (Deák Ferenc-u.) 8. sz. 12811

TALPAK,

BOROK, SZANDALOK nagyban elárusítása.
Viszonteladónak óriási Árkedvezmény.
TAFROF SEBESTYEN-nél, viadokttal szemben

JEANETTA MOHR
FOG VÍSSZ. fogtechnikusné. FOG
Arad, Luther-tér 1.
Rendel. 8-12, 2-7-ig.
Mindenn csütörtökön szeg-
nyeknek ingyen fogházás. 12861

**Tűzifa, épületfa
és faszén**

előnyös áron kapható kieszin-
ben és vagon tételekben.

Lemmarul Hermann si Comp.
Calea Saguna Varjassy L.-u.) 70.

Férfi, fiu és gyermekruha telep

Lüster kabát és mellények. Nyári mosó vászon
öltönyök nagy választékban. Külön mérték szerinti
osztály. Bel- és külföldi gyapju szövetek méterenként
is kaphatók: 2445

Szántó és Komlós Arad,

Piata Avram Iancu (Szabadság-tér) 22. sz. Színház épület.

Látogassátok meg a prágai
nemzetközi mintavásárt!

Állítsátok ki az V-ik prágai
nemzetközi mintavásáron!

PRÁGAI MINTAVÁSÁR

1922. szeptember 3-tól 10-ig.

Középeurópa új központi piaca A leg-
jobb alkalom kereskedelmi össze-
kötetések létesítésére. Az ipar
és termelési ág több mint
3000 elsőrangú cég
által képviselve :-:

33% menetdíjmérséklés, biztosított elszállítás, tolmácszol-
gálat, szakkongresszusok, külön gyorsvonatok. Igazolványok
és jelvények a cseh-szlovák köztársaság külföldi képviselőténél
és a Messe-hivatalnál Prága, Altstaedter Rathaus.

Igazolvány és jelvény ára Románia részére 25 Lei.

Nézzétek meg Prágát, a vi-
lág egyik legszebb városát.

A VI. prágai tavaszi vásár
1923. március 13-tól 20-ig.

**Csunya nők szépek,
szép nők szebbek
lesznek a HAJÓS-féle
DORÉ-CRÉME**

használat után 10176
Hajfestő „Mologen“
ellismert legjobb gyártmányú fekete és barna
színekben. Ára 35 K. Fenti merek kaphatók
Hajós gyógytárban
Aradon, Bul. Regina Maria 22.

Szeptember 1-én
angol és francia

nődivat salon

nyílik, Str. I. L. Caragiale (Csiky
Gergely-u.) 10 a) szám alatt,
hol mindenféle női ruhák jutányosan
és pontosan készülnek.

Szives pártfogást kér 3904

őzv. Pap Ferencné.**1000 frankot havonta**

könnyen kérésnek bármely foglal-
kozású hölgyek és urak könnyű mun-
kával

hollandi cégnél

Kérjen mintát és tájékoztatást 50 ko-
rona bankjegy beküldése ellenében:

E. BOCK, WIEN, VI., Gumpendorfer-
strasse No. 109/14. 3908

**Amerikába
utazni szándékozókat**

értesítjük, hogy irodánk elvállalta
a BYRON STEAMSHIP COMP. Ltd.
London hajóstársaság képviselőtét.
Hajójárat félhavonként
Constata és Newyork között.

Bármily felvilágosítást az utazásra
vonatközölg irodánk gyorsan és
díjmentesen közöl.

Utazók előjegyzése elfogadtatik.

„ASTRA“

Általános Kereskedelmi Vállalat

áru, termény, ingatlan, pénzügyi ügyek, In-
casso, engedélyező és hiteltudósító iroda
ARADON,

Bulevardul Regele Ferdinand (József fő-
herceg-ut) 19., I. em. 12407

Hirdetmény.

A Secusigiu (székesuti) gör. kel. ro-
mán templom épületének renoválási mun-
kálatai zárt ajánlati versenytárgyalás
alapján vállalatba adatnak.

A zárt ajánlatoknak beadási határ-
ideje 1922. évi szeptember hó 3-ik napjá-
nak déli 11 órája. A később beérkező
ajánlatok tekintetbe nem vétetnek.

Az általános versenytárgyalás és ki-
viteli feltételek, valamint a költségveté-
sek a székesuti gör. kel. román lelkész
hivatalnál megtekinthetők.

Secusigiu, 1922. augusztus hó 25-én.

3984 **Egyházzogondnokság.**

Borkövet

minden mennyiségben vesz

RUZSONYI LAJOS

borbizományi és ingatlan forgalmi ügy-
nöksége Sírfa (Világos). 1556

„Transylvánia“ cipőgyár r. t.

ARAD Strada Kálvin-utca 58. Üzlet és lerakat: Piata Avram Iancu (Szabadság-tér) 14. sz.)
ahol állandóan előrendelt külföldi munkások által legjobb minőségű anyagból készített divatos és tartós férfi,
női, és gyermekcipők, továbbá szandálok kaphatók a legmegtűnyosabb árért.
Viszonteladók árkedvezményben részesülnek. Telefon-szám 397. 12861

Hölgyek figyelmébe!

Értesitem a t. hölgyközönséget, hogy a legújabb párisi divatlapjaim megérkeztek. Készítetek kosztümöket, köpenyt, délutáni és estélyi ruhákat a legizlésebben.

Trébits Lenke
Str. Alexandri (Salac-u.) 8.

Apró hirdetések

Különféle.

COPYINGOFFICE leíró, sokszorosító, fordító iroda, dictáló szoba Schmotzer si Szegfűnél, Luther-utca. 3649

HOSSZABBLEJÁRATU betáblázható privátkölcsönt keresek. Ajánlatokat „Kölcsön” jellegre kiadóba kérem. 3968

REPREZENTÁLÓKÉPES társ kerestek gyárhoz 400.000 lei tőkével. Bővebbet: „Victoria” irodában Piata Avram Jancu Szabadság-tér 16. 12216

CONFESTÓ tanuló felvétetetik. Mézes Cica Str. Bratiannu, Weitzer J.-u. Ugyan- egy gyermekköci eladó. 8992

AZ IGAZI UTAT!

Hamburg 6, Postafők. 12331
FR. H. SOITAN, betegkezelés

...költségeket megértetem. ...előző esetében az összes ...Szabadság-tér 16. ...szabadság-tér 16. ...szabadság-tér 16. ...szabadság-tér 16.

Eladó házak, szőlők:

Radnán 222. sz. 8 szobás urház több mellék épületekkel gyümölcsös udvar nagy kert beültetve szőlővel. 18. sz. ház 5 szobás lakás és mellék épületekkel és kerttel, 3 szobás ház kovács műhelyel. Solymoson 238. sz. ház korcsma és fűszer üzletnek való helyiséggel nagy kerttel. Kuvimba 15. sz. ház 5 szobás lakással mellék épületekkel pincével 25 vagon bor befogadására. Lipován 40b sz. ház 5 szobás lakás melléképületek és üzlethelyiséggel. Fő utcán 15. sz. ház 3 üzlethelyiséggel, a több lakással. 248. sz. ház 4 szobás lakás és melléképületekkel vendéglő és fűszerüzlettel teljes felszereléssel. 987. sz. ház nagy kerttel sertés hizlalóval mely gyárnak is igen alkalmas. Több magánház 2-4 szobás elfoglalható lakással. Paulison kovácsműhely 2-2 szobás lakással. Aradon Gaál László utca 28. számú ház 3 szobás lakással. Chioroc, Paulis, Ménes és Baratzkán szőlő kolna, villa idei terméssel felszereléssel 1-20 holdig. **Értekezhetni!**

Arató András
ingatlanforgalmi és közvetítő irodájában Lipova 390. szám. 3940

UTLEVELEK

GYORS ES CSINOS
BEKÖTESET
VALLALJA

AZ
ARADI KOZLONY
KONYVKOTESZETE.

Iskolák ...
könyvkereskedők figyelmébe!

Dr. BILINSZKY LAJOS
magyar nyelvű engedélyezett tankönyvei!

Magyar nyelvtan I—II. o. részére.
Eng. szám 34.913/1921.
Ára 14.— lei.
Stilisztika III. o. r. Eng. sz. 5226/922.
Ára 28.— lei.
Poetika IV. o. r. Eng. sz. 34.915/921.
Ára 23.— lei.

a magyar tannyelvű iskolák használatára megjelentek és kaphatók:

ERZSÉBET KÖNYVNYOMDA Rt.-nál
Dicsőszentmárton.

Ugyanott beszerezhető az összes tankönyvek és iskolaszerek jutányos áron elemi és középiskolák részére. Nyomdai munkák legolcsóbban, legjobb kivitelben készülnek! 8972

Határ- és vámállomáson levő import és export cég saját teleppel, kellő intelligenciával és képzettséggel bíró:

közreműködő társat keres.
Befektetendő tőke biztosítva.
Megkeresések „Hunna” jellegű Kelet-hírlapiroda, Arad. 12539

Eladó: 8 szobás magánház ocsón modern 4 és 5 szobás magánházak. Emeletes gyönyörű kisebb bérlőház 150.000 Lei, 5 szobás magánház 160.000 Lei. 7 szobás belvárosi magánház és több bér- és magánház, üzlet szőlő, zoogorák, planok, szőnyegek. Díjtalan előjegyzés és felvilágosítás.

SZIRMAI adásvételi- és hirdető-irodája
ARAD, 11810
Str. Tribunal Axente (Damjanich-u.) 14.

Elköltözés miatt
Str. Tribunal Axente (Damjanich-u.) 7-8. számú házak jutányos áron eladók. 12409
Nagyszebeni Ált. Takarékpénztár
Részvénytársaság képviselősege.
Piata Catedralai (Tőkölly-tér) 4.

Kékitős és Sósbornyos üvegeket vásárol
12408
IRITZ festék-üzlet
Str. Brancovici (Lázár Vilmos-u.)

inger varrógépek

az amerikai
The Singer Manufacturing Co.
világhírű gyártmányai, valamint tűk, géprészek, olaj, cérnák stb.
Ísmét kaphatók részletfizetés mellett is
Brádon, Piata Avram Iancu No. 494.
FIÓKOK: Aradon, Bulevardul Regele Ferdinand I. No. 9. Petroseni-ban, Bulev. Regele Ferdinand No. 42. Déva: Bulv. Regina Maria No. 7. Sibiu: Str. Orisului No. 8. és Cluj: Jókay-utca 8. 12409

Csodás hatású arcszépítő és finomító a Földes-féle

MARGIT-CREME

Zsírmentes, ártalmatlan, rögtön szépít. Szemlők, májfoltok, bőrrákák, ráncok, redők, minden bőrbaj párnapi használat után megszűnnek. Az arc rozsdás tőde hamvas lesz. 10841
Dr. Földes és Hehs Aradon.

MAYER MARKOVITS
toll- és rongygyártókereskedő 3968
ARAD, régi keményítőgyár.

BRILLIÁNS arany és ezüst árukat magas áron vesznek.
KÖVEKET,
KUN, ékszerész.
12017

Gyárvezető.

Keresünk egy specialista technikust, ki lisztés paszták gyártásában jól be van vezetve.
Ajánlatok „Banca Română de Comerț și Credit din Praga, Secțiune a Fabrica de Paste Făinoase Sporul” București, Calea Rahovei No. 244. küldendők. 3961

MAURITIU RUBINSTEIN MOR
ARAD—CURTICI
TELEFON 188.

Nemzetközi szállítmányozások. Szakszerű elvámolás. Butor- és áruszállítás. — Arubiztosítás. — Rendszeres gyűjtőforgalom Budapest, Wien, Prag és más kereskedelmi gócpontokkal. 12671

ELADÓ

8 lóerős Nicholson gyártmányú vontatós jókarban levő cséplő garnitúra. Megtekinthető Milova községben Andrei Braganescu tulajdonosnál. Ár: 60.000 Lei.

Eladó

8 lóerős Nicholson gyártmányú vontatós jókarban levő cséplő garnitúra. Megtekinthető Milova községben Andrei Braganescu tulajdonosnál. Ár: 60.000 Lei.

Alkalmi vétel!!

Eladó műmalmom legjobb buzatermő vidéken, teljesen új állapotban, konkurrenciánélküli, 8 nagy község központján, kedvező fizetési feltételekkel. Kizárólagos megbízott **Haász Albert** ingatlanforgalmi irodája Str. Romanului (Zrianyi-utca) 6. 11787

Félmillió Lei-el részeseudnék

szolid üzletben vagy iparvállalatban. „RÉSZESEUDÉS” jellegre a kiadóba kérek ajánlatokat, csakis az üzlet minőségének megjelölésével. 3958

Felhívjuk

a szülők figyelmét, hogy a beiratások alkalmával a diákok kedvezményes áron vásárolhatnak

cipőket

a „Transilvania” cipőgyár r.t. irodájában,
Arad, Piata Avram Iancu Szabadság-tér 14. 3967

Eladó Radnán

221. sz. modern sarokház 5 szobás lakás, üvegezett veranda sok mellék-helyiség, egy kat. hold kert szőlővel beültetve, egy különhelyiség, amelyben a kávé van. Ezen kívül Aradon több kisebb és nagyobb ház, hozzátartozó 2, 3, 4 és 5 szobás lakásokkal. Megbízott: **Haász A.** irodája, Str. Romanului (Zrianyi-utca) 6. szám. 11787

Utlevelekre vizumot 55.— Leieré legpontosabban leggyorsabban a „Kelet” hírlapiroda szerezt

